

שבת אברהם

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיז'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

ערש"ק פרשת "תריע-מצורע" כוז' בניסן תשע"ב גליון מס' 316

שבת מברכיך וזודיש אייד
רייז בימים א' ו' ב'
המולך 10 שבת קודש
בשעה 10 בבוקר
דקי 3-1 וזנכים

כוז' הדיבור!

בדרך שבעולם בכל דבר ועניין שבו משקיע האדם, ככל שיתאמץ יותר, יניב עמלו פירות, שיוסיפו וישביחו כפי ערך וגדול ההשקעה. אולם שלמה המלך החכם מכל אדם לימדנו שישנו דבר אחד, שבו התוצרת תהיה ההיפך הגמור מההשקעה וההגיעה, וככל שיתאמץ יותר, כך ינחל כשלון גדול יותר. לא נמתח אותכם יתר על המידה, כך הוא לשון הפסוק במשלי: "בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתיים אך למחסור", פירוש: בכל דבר שאדם מתעצב בו דהיינו עמל ויגע בו יותר, כך ימצא בו יותר יתרון ותפוקה, אולם "ודבר שפתיים" - דיבור האדם בשפתיו, ככל שירבה לדבר "אך למחסור" - יגרום ליותר ויותר עוגמת נפש! בפרשתינו קוראים אנו על הנגעים שהיו באים על האדם בקירות ביתו בבגדיו ובגופו, תוצאה ישירה לדיבורו במגרעות הזולת ובחסרונותיו! ומסופר על רב אחד שניגש יום אחד אל אחד המתפללים בבית הכנסת כשהוא מעוטר בתפילין ועטוף בטלית, הוציא חבילת שטרות מכיסו וביקש מהמתפלל היקר, אם יוכל להקדיש לו מעט דקות ובתמורה יתן לו סכום כסף נכבד, כאשר שאל האיש מה עליו לעשות ענה הרב: "לא עבודה קשה נדרשת ממך, פשוט רק כמה דקות שתקשיב אלי, יש לי מעט לשון הרע לספר לך!". האיש הנבעת דחה את הרב מעליו בכעס רב, חלילה וחס לו מלדבר לשון הרע, עבירה כה חמורה שגרמה לחורבן בית המקדש! לא יקום ולא יהיה בעד שום הון שבעולם! והנה לא עבר זמן מרובה, והרב שומע את אותו מתפלל מסתודד בבית הכנסת ומדבר לשון הרע, פנה אליו הרב ותמה באוזניו: "הן לי לא הסכמת להצעה כה מפתה שתניב לך רווח רב במעט זמן, וכעת אתה בבית ה' ועוד מעוטר בתפילין ומעוטף בטלית ומדבר לשון הרע כלאחר יד?!". אולם לאחר מכן סינגר הרב ואמר, אין יהודי שמוכן לעבור על איסור כה חמור של לשון הרע ורכילות, אלא מאי? כשיצר הרע פשוט משכח מהאדם את חומרת הדבר, או שמראה לו שאין כאן כל פגיעה ובעצם מוכיח לו מהגמרא ומהמדרש שמצוה לדבר על הנידון דידן, אך אם היו מראים לאדם ומסירים את המסכה שעוטה יצר הרע, עד מהרה היינו מופתעים לגלות שלשון הרע, טומן הוא בחובו. אולם אם רצוננו להיות עירניים בעיניים פקוחות לבל ניכשל בעוון קשה זה השקול כנגד שלוש עבירות החמורות שחובה על האדם להימנע בעבורם ולא לעבור עליהם! עלינו לשנן את ההלכות הקשורות לאיסור זה, שכן אם לא נלמד, מנין נדע מה מותר ומה אסור, מה מצוה לומר ומה מצוה שלא לומר. הרבה ממצוות התורה קשורות הן במישרין והן בעקיפין לדיבור הפה, וממילא חובה עלינו להישמר ולהיזהר, ללמוד ולתרגל, ואז בס"ד נתרגל לדבר אך טוב על ישראל, ונזכה לבוא גואל, ולבנין בית אריאל, במהרה בימינו, אמן!

מבזה ברוז הרב?

מסופר על הכהן הגדול מראדן, רבי ישראל מאיר זצ"ל, מחבר הספר החשוב "חפץ חיים", ששוחט אחד בקהילה מסויימת ביקש ממנו שיתארח בביתו בשבת וה"חפץ חיים" הסכים לכך. הכנות קדחתניות והשתדלויות מרובות היו לכבודו של האורח הדגול. והנה בסעודה שלישית של שבת קודש, ניגש ה"חפץ חיים" ליתול ידי. בעל הבית השוחט ממתין בפניה ובניתיים מספר לאשתו על מאורע מסעיר שקרה בקהילה: יוסף הקצב רימה את פלוני והבטיח לו שהבשר הנמכר לו נבדק והוא חלק ללא סרסא ולא כך היה. דברי השוחט לאשתו נקלטו באוזניו הקדושות של ה"חפץ חיים" והוא מיד ללא אומר ודברים יצא את הבית. חלפו דקות אחדות, ומשנוכח בעל הבית שאורחו מתמהמה, ניגש לברר את הדבר. אחרי חיפושים, מצא השוחט את ה"חפץ חיים" מסב בנחת בסעודה שלישית בין בני משפחה שהיו מאושרים בבואו המפתיע. השוחט הנפעם שאל את הרב מדוע יצא פתאום מביתו? והרב השיב: "אם יש לך טענות על הקצב, הרי זו שאלה של איסור והיתר ויש לקרוא אל הרב או להוכיחו בינו לבין עצמו, אבל מה נוגע סיפור זה לאישתי? בסיפור דברים זה יש משום לשון הרע, וכיצד רשאי אני להתאכסן בבית שמדברים בו לשון הרע?". אחים ואחיות יקרים, עומדים אנו בסוף חודש הגאולה, ותוהים אנו: "מדוע לא בא בן ישי, מדוע מתמהמהת הגאולה?". אבל למדרש יש על כך תשובה: היה משה מהרהר בליבו ואומר, מה חטאו ישראל שנסתעבדו מכל האומות. כיון ששמע את האיש העברי אומר: הלהורגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי? אמר משה: לשון הרע יש ביניהם - היאך יהיו ראויים לגאולה? לכן אמר משה: אכן נודע הדבר, עתה ידעתי מאיזה סיבה הם משתעבדים. הרי לנו ראיה ברורה שהגאולה המיוחלת תלויה במידת שמירת השוננו. ובפרשתינו מוזכרים סוגי הצרעות שהיו באים על מספרי לשון הרע. נקרא את הדברים ונתבונן בהם, נפנים את חומרת האיסור ונתרחק כמאש מכל דיבור וסיפור אסור, ונזכה לגאולה השלמה במהרה.

זמני כניסת שבת וציאת השבת פרקי אבות פרק ב'

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:26	19:52	18:51	ת"א
20:38	19:50	18:36	י-ם
20:38	19:53	18:44	חיפה
20:36	19:51	18:53	כ"ש

הפסרת השבוע: "מחר חדש"

בוטעמים לשבת

מפרק: כשם שצרת בבגד האדם ובגופו משמשת לו אזהרה, כך גם הדבר בסוג הנוסף: צרתם של ילדיו התפיים מפשע. אות אזהרה היא להורים, שעליהם לבחון דרכם והליכותיהם על מנת שיוכלו לשמש מופת לילדיהם במעשיהם כשיתבגרו. ואין ספק כי נגע צרת על מצחו של ילד, מהווה אזהרה אלוקית מועילה הרבה יותר, מאשר פרח הנגע בהורים עצמם...
(תורת הפרשה)

"והובא אל הכהן ויצא הכהן"

(י"ד, כ-ג)

אמר ה"כתב סופר" זצ"ל: אם יצא הכהן אל המצורע מחוץ למחנה, מהו איפוא פירושו של "והובא אל הכהן"? ברם, הרי ידוע כי המדבר לשון הרע על חבירו, נוטל הלה את כל התורה והמצוות של המדובר עליו. זהו שמרמו כאן הכתוב: "זאת תהיה תורת המצורע" - זה סופה של תורת המצורע, אשר דיבר לשון הרע - "והובא אל הכהן" - תורה זו מובאת לאותו של הכהן, כלומר הצדיק שעליו דיבר רעה, שכן על פי רוב מדברים לשון הרע על הצדיקים, מנהיגי הדור, שנקראים בשם "כהן"...

(מענינה של תורה)

עיניו על דרכי איש, וכל צעדיו יראה". לכן הוזהרו לתת לב אל החולי הרע הזה, ולחשוב כי החטא גרם אותו. וכבר אמרו רבותינו ז"ל, כי על פי רוב תבוא הצרעת בגלל חטא לשון הרע, ואל נחשוב שבא בדרך מקרה. ויש לנו לבוא אל הכהן, שהוא העומד לכפרת החוטאים, ובמחיצת המכפר - אולי יהרהר החוטא בתשובה. ויוסגר לכמה ימים, כדי שישבי אל ליבו ענייניו במתינות, ויפשפש במעשיו. ולפעמים יוסגר שני הסגרים, שמא הרהר תשובה - ולא שב בתשובה שלימה לגמרי".

(מענין השבוע)

"יטמא טמא יקרא" (יג, מה)

כתוב בספר "ממעינות הנצח": כתוב בשל"ה הקדוש זצ"ל: מכאן רמז למה שאמרו: "כל הפוסל במומו פוסל", שהמצורע הוא הטמא, וקורא לחבירו טמא...

(תורת הפרשה)

"זאת תורת נגע הצרעת" (יג, נט)

כתוב ב"מעיינות הנצח": הקשה רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל: שינוי: "תינוק בן יום אחד מטמא בנגעים" (נדה מג). והרי זו סתירה לטעם הידוע של נגעים, הבאים כעונש על עבירות שבין אדם לחבירו? הוא מותיב והוא

"אשה כי תוריע" (יב, ב)

כתב רבינו אליהו כהן מגר"ב זצ"ל בסיפרו "אורחות חיים": בענין נצטונו על דיני טהרת המשפחה, וטהרה ממקור דמיה", מכלל שעד כאן קרויה טמאה. והנה, אמרו רבותינו ז"ל: "איש ואשה, זכו - שכינה ביניהם. לא זכו - אש אוכלתן". והביאור בדבריהם, שבאיש ובאשה יש שתי אותיות משותפות, והן אותיות "אש". אבל באיש יש אות י' בנוסף ל"אש" ובאשה את האות ה': ואותיות אלו הן שם ה'. וכאן נשאלת השאלה: מה צריכים איש ואשה לעשות כדי שהשכינה תשרה במעונם, אהבה ואחוה, שלום ורעות, ולא תהא "אש אוכלתם", חלילה! את התשובה מצינו בפסוקנו, "אשה כ" - סופי תיבות י"ה. כלומר, אם ישמרו על דיני טהרת המשפחה כפי שהם כתובים בפרשה זו, תשרה השכינה במעונם!

(מענין השבוע)

"אדם כי יהיה בעור בשרו" (יג, ג)

כתב רבינו בעל ספר "החינוך" זצ"ל: "משורשי המצוה (של טומאת הצרעת), לקבוע בנפשותינו כי השגחת השם ברוך הוא - פרטים על כל אחד מבני האדם, וכי עיניו פקוחות על כל דרכיהם, כמו שכתוב "כי

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

וממתינים לבאים. מתוך שהיה עיניו ויגע מטורח הדרך, ישב ליד אחד השולחנות. בינתיים הגיעו המזומנים וישבו לסעוד, ורבי אברהם בלט ביניהם בבגדיו המאובקים ופניו היגעות. פנה אליו בעל השמחה וביקשו שישב בשולחן העניים שהוצב בצד. חלשה דעתו של רבי אברהם, והוא קם באכזבה ושב לאכסנייתו. בינתיים נכנס העשיר למטבח לצוות על מאכלי הקרואים, והנה חשך עליו עולמו, הוא לא ראה מאומה. בתחילה חשב שנתקף בסחרחרות קלה. ישב לנוח קמעא, אבל עיוורונו נמשך. אביו לו ואביו לנפש, יד ה' פגעה בו כליל חתונת בתו, מחמד עינו. ניגש אליו מחותנו ואמר לו: "אולי קרה הדבר בגלל עני שפגעת בו, אולי הוא תלמיד חכם בן תורה, וחז"ל הקדושים אמרו, שהקדוש ברוך הוא תובע את כבודם של תלמידי החכמים!". נכנסו הדברים בליבו, אך חשב בדעתו: מי יודע מיהו אותו יהודי, היכן אמצאנו? החל להתעניין, חקר ודרש, ואיש לא הכירו, עד שהגיע לאותו אדם שפגשו בדרך, וסיפר היכן מתאכסן. מיד פנו כמה מן המזומנים אל האכסניה, בהוליכם עימם את בעל השמחה העיוור. התנפלו הקרואים לרגלי רבי אברהם וביקשוהו למחול לבעל השמחה אשר פגע בו. אמר רבי אברהם: "לא על כבודי הקפדתי. אלא על התופעה הפסולה, ששופטים ומתייחסים לבני אדם על פי מלבושיהם. דע לך, כי מאור עיניך לא יושב לך, אם לא תקבל על עצמך שמהיום והלאה תכבד כל אדם, עני כעשיר, פשוט כמכובד!". קיבל העשיר על עצמו לבל יבז כל אדם - וראייתו שבה אליו: מאותו יום, התפרסם שמו של רבי אברהם בן מוסא זצ"ל בכל רחבי תוניסיה לצדיק וקדוש.

(מענין השבוע)

"וייטב בעיניו", פרשו חז"ל שהודה ואמר: שמעתי ושכחתי (זבחים קא, ע"ב). מרן הרב שך זצ"ל סיפר מעשה נורא מענותנותו של פוסק הדור הגאון רבי יצחק אלחנן זצ"ל. רב בקהילה קטנה נשאל שאלה, נעלמו ממנו דברי הש"ך בענין ופסק שלא כהלכה. היתה שם סיעה שהתנגדה לרב ועתה תפסה אותו בקלקלתו. מה עשו, שיגרו מכתב לקובנה, אל רבי יצחק אלחנן, וביקשו הכרעתו בשאלה זו. מיד ערך להם תשובה להלכה בניגוד לדברי הש"ך, כדעתו של רבם: שיגר את המכתב, ביוזעו שלא יגיע לידיהם אלא למחרת. כעבור כמה שעות שיגר מברק בהול, ששגה בדינו ומצא שהש"ך דן בענין ופוסק ההיפך ובטלה דעתו, וכשיגיע מכתבו לידם ידעו שחזר בו ממה שכתב שם. ומה היה פשר דבר? ודאי שרבי יצחק אלחנן ידע דברי הש"ך, ולפיכך השתאה כשנשאל במברק בהול שאלה כה פשוטה. בחוכמתו העצומה הבין, שכפי הנראה נכשל שם הרב בהוראה, ויש לו מתנגדים האורבים למפתנו. החליט לסכור את פי מחרחרי הריב, ולהראותם שאפילו פוסק הדור עלול לשכוח סעיף בש"ך - רב עיירה על אחת כמה וכמה... ולשם כך מחל על כבודו וכבוד תורתו, והראה כאילו טעה בעצמו!

(לולי תורתך)

ע"ב ע"ב ע"ב

"והובא אל הכהן". הגאון רבי אברהם בן מוסא זצ"ל התגורר בעיר סאלי שבמרקו הספרדית, ובערוב ימיו, לפני כמאתיים וחמישים שנה, החליט לעקור לתוניס הביירה. ביום הראשון לבואו שכר חדר דל באכסניה, ויצא לרחובה של עיר. עובר אורח יהודי סיפר לו, שהערב תערך חתונה מפוארת, ובה יוכל הרב האורח לפגוש בכל רבני העיר ונכבדיה. הודה רבי אברהם לאיש, ושאל לכתובת העשיר בעל השמחה. משהגיע לשם, מצא את השולחנות ערוכים

זיירת השבוע

המספר לשון הרע כעובר על ה' חומשי תורה. היכן רמוז בפרשתינו?

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)
אוגדן של עלוני ישרא ברכה

פתרון החידה מפרשת "שמיני": יא, מג, יא, מד ברש"י.

והייתם לי סגולה

ההולך לישון מתוך שמחה של מצוה, מראים לו חלום טוב (שבת דף ל' ע"ב).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

זיכרון הבנים

זיכרון תורני ללא פשרות!!

אחד מיהודי קרקא רשם את בנו בן השלוש עשרה לבית ספר של גויים, שנודע שרמתו גבוהה. מובן שהלימודים באותו מוסד התקיימו גם בשבתות ובמועדי ישראל, ועל כן התנה האיש עם מנהל בית הספר תנאי האומר, שבנו פטור מכתובה בשבתות ובמועדים. המנהל הסכים לתנאי, והאב היה מרוצה. נודע הדבר לרבי עקיבא קורניצר זצ"ל, רבה של קרקא, וכיון שהאב היה מבאי ביתו, הזעיקו אליו בדחיפות. שיחה ממושכת התנהלה בין הרב לאב, כשהרב מוכיח את האיש על רצונו לשלוח את בנו לבית ספר מסוג זה. השיב לו האב: "כוונתי במעשה זה היא לקדש שם שמים בעתיד... הן דרושים לנו יהודים משכילים, שידעו לעמוד מול שונאי ישראל ולטעון נגדם בטוב טעם טענות מבוססות. ולאחר שירכוש בני השכלה גבוהה באותו בית ספר, ידע בעתיד להגן כראוי על תורתנו ועל עמנו מפני מקטרגים גויים, ובכך יקדש שם שמים"... סיים האיש את טיעונו, מצפה שהרב ישבח אותו על מבטו המרחיק ראות ועל דאגתו לעתיד העם. אך רבי עקיבא הזדעק בלהט: "דווקא מפני היתר זה מזהירה אותנו התורה (ויקרא כב, לב): "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל". במילים אלו מזהירה אותנו התורה הקדושה: אל תחללו את שם ה' בגלל הנימוק, שברבות הימים תהיו כביכול בשל כך מקדשי שם שמים! המטרה הרצויה אינה מקדשת את האמצעים, וגם אם הכוונה רצויה - אין היא הופכת את דרך השגתה מדרך פסולה לדרך טובה".

כמה כואב הלב לראות יהודים (גם המתפללים בשבתות וחגים בבית הכנסת) שבניהם ובנותיהם מתחנכים בחינוך חולני - כפרני בבתי ספר ממלכתיים (או מ"מ"ד) בטענות שונות ומשונות בעוד אין צדק לדבריהם וגם עתידין ליתן את הדין! אין טוב יותר מחינוך תורני וצריך מסירות נפש על זה, וכל הממהר להכניס בניו לתלמוד תורה ויפה שעה אחת קודם, חיינו בכפליים - גם בזה וגם בבא, ואשרי השומע.

ש'לום בית

אתה לא יודע לדבר?

מסופר על ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפעם כאשר הגישו לו מרק, הביע התפעלותו איך הוא טעים ונעים. תמהו המסובים בליבם: הכיצד איש אלקים קדוש זה, יעסיק את מוחו בדבר פעוט כזה ויתפעל ממעט מרק? לבסוף התברר שהיתה לו כוונה מיוחדת לגרום נחת רוח ושמחה לבעלת הבית. כי ידוע בכוחות הנפש של האדם, אשר בדבר שעמל עליו, הרי כל מחמאה טובה שישמיעו לו, היא כמחיייה את נפשו. ומסופר על אשת איכר, שהיתה מבשלת ארוחות עבור כל העובדים בשדות בעלה. פעם אחת הגישה את הסיר לפני הפועלים כדרכה, וכל אחד מהם נטל את מנתו, והנה לתמהונם הרב גילו שלא הגישה לפנייהם אלא... תבן מבושלת! שאלו הפועלים את אשת האיכר: "לשחוק על חשבון מאכלינו חשקת?". ענתה להם: "רבותי! במשך עשר שנים אני עמלה קשות לבשל עבורכם מאכלים, אשר יערבו לחככם ואף יהיו נחמדים לעיניכם - ואף פעם לא שמעתי שאחד מכם יאמר כי המאכלים ערבו לחיכו, חשבתי שאין אתם יודעים אפילו מה אתם אוכלים, ואם כן בודאי שלא תקפידו על תבן מבושלת!"...

מסופר על הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצ"ל, שבמשך חודשים רבים השקיע מאמצים להשכין שלום בין איש לאישתו. הבעל שהיה מאושר מהצלחת הרב להשכין שלום בית, כפה על הרב לקבל מתנה של חמישים לירות (סכום רב באותו הזמן). הלך הרב וקנה בעד הסכום שקיבל תשורה לאישתו של זה, ומסר אותה לאישה בשם בעלה - כדי לחזק את שלום הבית... ועוד מסופר על רבי אריה, שפעם באו אליו בני זוג שהיו רבים ביניהם כדי שישכין שלום ביניהם. לאחר שעלה הדבר בידו, שיגר לו אותו אדם תרומה לישיבה. החזיר לו הרב התרומה בצירוף מכתב, בו אמר: "במקום שתעלה צדקה לישיבה, מוטב שתקנה לאישתך בכסף זה בגדים ותכשיטים, ותפייס דעתה"... החזון האיש זיע"א כותב באיגרתו המפורסמת, שטבע האישה להתענג ולמצוא חן בעיני בעלה ומצוה רבה על הבעל לשבח את האישה ולהוסיף במילים הן על בישוליה, בגדיה, סדר הבית וכיו"ב, וכל המרבה במילים - הרי זה משובת. ומידי פעם יצרף מתנה קטנה המביעה הערכה וכבוד, וכל המרבה בזה - הרי זה משובת.

אמרי שיפר

- הרה"ק רבי שמואל מסוכצ'וב אומר: גם שתיקה במקום שצריך לדבר נחשבת - לפגם הדיבור.
- הרה"ק רבי שמואל די אוזידה אומר: הדיבור לפני החכם הוא יותר טוב משתיקה שאם יסכל ילמדוהו, ואם ישכיל - ישבחהו.
- הרה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: אצור לשונך כאשר תאצור ממנוך.
- ה"חפץ חיים" הקדוש אומר: כמה מדקדקים בניסוח מברק, וסופרים כל מילה, כמה יש לדקדק לספור כל הגדה - כשנוגע הדבר לאיסורים חמורים התלויים בלשון.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

סופג הצלפות שוט ומשיכות מתג, ובסוף היום נשלח אל האורווה באדישות. משם ראה בכליו עיניים כיצד כלב השעשועים של האדון, שהתפנק כל היום כולו, מתקבל בלטיפות ומאור פנים. בקינאה עקב אחר מעשיו של הכלב, וגילה את הסוד. הכלב מתרפק על בעליו, מקבל פניו בנביחות שמחה, ניצב על רגליו האחוריות, וביקש להפיל עצמו על בעליו. החליט הסוס לאמץ לעצמו מרשם זה של אהבה. למחרת היום, כשהותר מריתמתו, צנף וצהל, הזדקף על שתי רגליו האחוריות, וביקש להפיל עצמו על בעליו... נוכל לתאר לעצמנו באיזה "מאור פנים" התקבלו מעשיו... הסיפור מעורר חיוך, ובאמת, מדוע? בגלל הממדים של הסוס... בגלל שמ"חיבוקו" לא יצא אדוניו בשלום... ולעניינינו: ודאי שהקדוש ברוך הוא מבקש את ההרגשות. "כל לבבות דורש ה'", ורחמנא ליבא בעי. אבל רגשות אלו צריכות להיות מנותבים בנתיבות התורה והמצוות. אין לחרוג מהם, גם לא בכוונת הטהורות ביותר, הנעלות ביותר. היה צורך להדגים זאת ולהדגיש זאת דווקא ביום חנוכת המשכן, שהוא מקום עבודת ה', עבודה בחוס וברגש, אש להבה. אש - אבל לפי הציווי, לפי ההוראות. אם האש היא "אש זרה", אם היא אש "אשר לא ציוה אותם", יש לקוטעה באיבה, יש להגיב בחומרה! הדברים אמורים לגבי כל שטחי החיים, משום שהתורה הקדושה, תורת החיים, מקיפה את כולם. בכל דבר, בכל שאלה העולה על הפרק, יש לתורה הקדושה תשובה, הוראה והכוונה. דין ופסק. ולפעמים הרגש - שהוא טוב ונפלא, מועיל ונחוץ כלשעצמו - מתפרץ בחוס לב, מבקש לפרוץ גבולות. ואז סכנה בו, סכנת שריפה נוראה. חייבים להגביל אותו, להדריך אותו על פי מסילות התורה, ונתיבות ההלכה:

(מעין השבוע)

"אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה", כלל זה אמרו חז"ל גם כאשר מדובר בחוטא, בפושע, באדם שהדין נותן שינוגע בנגעים נוראים רחמנא ליצלן. גם אז יש תהליך. נגעי בתים, ואחר כך נגעי בגדים. שורה של איתותים. גם כאשר נגזר דינו ללקות בגופו, יש סייג. הוראה מיוחדת: אין הכהן רואה את הנגע בחג. שלא להשבית את השמחה, את העונג, את אירת החג. כל אלו - הנהגות רחמים של בעל הרחמים, יתברך שמו. והנה, ישנה פרשה בתורה שבה הופרו כללים אלו, לכאורה. ביום שמחתם של ישראל, ביום השראת השכינה במשכן. ביום שמחת אהרון ובניו, יום כהונתם הראשון. ביום זה הושבתה השמחה, הופרה החדווה. בא המוות בחטף, נדב ואביהו מתו. נורא הדבר. כנראה, שהיה במוותם לקח כה נצרך, כה נחוץ ודחוף, שהיה כדאי להשבית את השמחה ביום גדול וקדוש זה. "יקר בעיני ה' המוותה לחסידיו", והיה כדאי ליטול נשמת צדיקים אלו. "שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקיננו". והיה כדאי במרום לחולל דבר השקול כשריפת המשכן - ביום הקמתו! מהו הלקח מפטירת נדב ואביהו. לקח שהיה צריך להנתן דווקא אז, בעת חנוכת המשכן? נדב ואביהו הקריבו "אש זרה", "אשר לא ציוה אותם". מה פירוש הדברים? כה הסבירו רבותינו ז"ל, והדברים נוגעים גם לגבינו. מכוונים אלינו, להדריכנו ולהורותינו: אש, היא סמל להתלהבות וללהט. ככתוב: "חם לבי בקרבי, בהגיגי תבער אש". האש היא דבר נפלא. קשה לתאר את החיים בלעדיה. היא משמשת למאור ולחימום, היא משמשת לבישול, לצליה ולטיגון. היא משמשת להתכת מתכות, לייצור צבעים, להנעת מכוונות, למעשה - בכל דבר. אבל כל זאת - בתנאי אחד: ברכה באש, אם תהיה תחת שליטה, תחת בקרה. אם לא תצא משליטה ופיקוח, תהיה נשלטת, מבוקרת, מנותבת. ידוע הסיפור העממי על הסוס הנאמן שהיה מושך בעול כל היום כולו,

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ הקוצר תבואה או קטנית, והבוצר ענבים והגודר תמרים והמוסק זיתים והאורה תאנים, כל אלו אב מלאכה אחת הן, שכל אחת מהן לעקור דבר מגידולו מתכוין, והרי אלו אסורים מן התורה משום קוצר.
- ✓ פירות שנשרו מן האילן בשבת, אסורים בו ביום, גזירה שמא יעלה ויתלוש, וגם משום מוקצה, שבעודו מחובר בערב שבת הקצה דעתו ממנו וכבר הוקצה לכל היום.
- ✓ אסור לתלוש אפילו מעציץ שאינו נקוב. וכן אסור להשקות עציץ אפילו שאינו נקוב.
- ✓ אין עולים באילן בשבת בין באילן לח בין באילן יבש, ואין נתלים בו, ואין משתמשים במחובר לקרקע כלל, גזירה שמא יעלה ויתלוש ממנו פירות או עלים וענפים.
- ✓ אם עלה לאילן בשבת במזיד - אסור לו לרדת ממנו עד צאת השבת משום קנס, ואם עלה בשוגג - מותר לו לרדת ממנו והעולה באילן מבעוד יום אפילו שבדעתו היה לישב שם בשבת, מותר לו לרדת בשבת, כיון שעלייתו היתה מבעוד יום.
- ✓ כשם שאסור להשתמש באילן עצמו, כך אסור להשתמש בצדי האילן דהיינו בדבר התחוב או הקשור באילן, אבל בצדי צדדיו דהיינו בדבר הנשען על הדבר התחוב או הקשור באילן, מותר להשתמש בשבת. כיצד? - אסור לעלות בשבת על סולם שנשען באילן. וכן סל התלוי בגזע האילן או באחד מענפיו, אסור להכניס בו בשבת או להוציא ממנו כל דבר, שבכל אלו משתמש הוא בצדי האילן, אבל מותר להניח איזה דבר בסל שתלוי ביתד התקוע באילן, שהרי הסל נחשב צדי צדדי האילן.
- ✓ מותר להריח פרחים והדסים אף כשהם מחוברים לקרקע. ואף מותר לתופסם בידו כדי להריח. אבל אתרוגים ותפוחים ושאר פירות הראויים לאכילה, אסור להריח בהם בעודם מחוברים לקרקע, אף אם לא תופסם בידו, גזירה שמא יתלוש מהם כדי לאוכלם.
- ✓ מותר ללכת בשבת על גבי עשבים בין לחים בין יבשים, ואף על פי שנתלשים לפעמים מכוח דריסת רגליו, כיון שאינו מתכוין לתלשם ואין הכרח שייתלשו. ואם העשבים גבוהים ילך לאט ולא במהירות, ובודאי שלא ירוץ שם, כיון שמוכרחים להתלש בדריסתו עליהם.
- ✓ מותר לשבת ולשכב על גבי דשא. וכן מותר לפרוס על הדשא שמיכה או מחצלת ולשבת עליה.
- ✓ מותר לקטום עצי בשמים תלושים כדי לתת לאחרים להריח בהם, ודוקא שקוטמם ביד, אבל בסכין יש לאסור.
- ✓ אסור לאדם לטייל בגינתו או בשדהו בשבת, כדי לבדוק את מצב הצמחים הגדלים שם, או כדי לדעת איזה מלאכה יצטרך לעשות למחרת היום. וכמו כן אסור לבדוק בחנות ובכל מקום עבודה, ואפילו בדירתו שלו, מה חסר ומה נחוץ לעשות שם אחרי צאת השבת.

(השבת והלכותיה)